

Spokojny sen nietoperza

2014-11-26

Choć tegoroczna jesień zaskakiwała do tej pory piękną pogodą i wysokimi temperaturami, to nietoperze udały się już na zimowy odpoczynek, który potrwa aż do końca marca. Dzięki temu przetrwają czas, kiedy w przyrodzie brakuje owadów, stanowiących ich wyłączny pokarm.

Podczas „snu” zimowego nietoperze obniżają temperaturę ciała, zapadając w fizjologiczną hibernację. Dzięki niej funkcje życiowe ulegają znacznemu spowolnieniu. Znacząco zmniejsza się liczba oddechów i uderzeń serca, a zużycie tłuszczu jest minimalne. Zgromadzony jesienią zapas tłuszczu musi wystarczyć gackom, podkowcom i mopkom na wszystkie mroźne, zimowe dni. Zwierzęta te nie przesypiają jednak całej zimy. Co pewien czas budzą się i wtedy zużywają ogromną większość zgromadzonych zapasów. Każda nadprogramowa pobudka jest więc bardzo niebezpieczna, ponieważ odbywa się kosztem utraty tłuszczu, który podczas snu wystarczyłby na kolejne kilka, a nawet kilkanaście dni. Częste budzenie oznacza najczęściej śmierć zwierzęcia.

Sygnalem do niebezpiecznego wybudzenia się jest każde, najmniejsze nawet wahnięcie temperatury. Jedną z możliwych przyczyn takiej sytuacji, jest obecność człowieka. Dlatego bardzo ważne jest, żeby zimą unikać wchodzenia do miejsc, które są schronieniem dla nietoperzy. Dotyczy to szczególnie jaskiń. Rosnąca popularność turystyki jaskiniowej sprawia, że są one coraz liczniej odwiedzane przez grotolazów. W okresie zimowym jest to zjawisko zdecydowanie niepożądane, ponieważ penetracja jaskiń powoduje wzrost temperatury powietrza w ich wnętrzach. Innym poważnym zagrożeniem związanym z tą formą aktywności turystycznej, są zdarzające się coraz częściej akty wandalizmu.

Warto pamiętać, że wszystkie gatunki nietoperzy żyjące w naszym kraju objęte są ochroną i wszelkie działania narażające je na zranienie lub śmierć naruszają przepisy ustawy o ochronie przyrody. Do przetrwania często jednak potrzebują pomocy człowieka, dlatego też zarówno instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, jak i organizacje ekologiczne podejmują działania ich czynnej ochrony. Polegają one między innymi na prowadzeniu akcji edukacyjnych, zabezpieczaniu jaskiń będących miejscem zimowania nietoperzy oraz strychniów i poddaszy, w których mają swoje kolonie rozrodcze. Często też, doceniając rolę nietoperzy w walce z uciążliwymi owadami, montuje się w pobliżu budynków mieszkalnych specjalne skrzynki. Te delikatne zwierzęta są w tym temacie naszymi naturalnymi sprzymierzeńcami, w ciągu nocy jeden osobnik potrafi zjeść do tysiąca komarów.

Spokojny sen nietoperza, Katowice — 27 listopada 2014 r.

